

Centrum DORKA, Košice

Útulok a
Domov na
polceste

Krízové
stredisko

Zariadenie
núdzového
bývania

Obsah

Aktuality	2	Prievidza: Úsmev Cup.....	9
Transformácia reedukačných centier	2	Nitra: Vysokoškoláci pre Úsmev	9
Nové číslo Mostov k rodine	3	Banská Bystrica: Vianočný víkend.....	10
Vianočný koncert Úsmev ako dar.....	3	Návšteva.....	10
Unikátny výskum o rodinách	4	Európska sociálna cena poputuje	
Krízové stredisko na Ukrajine	5	tento rok práve „Úsmevu“	10
Stretnutie anjelov	5	Rozhovor	11
Odborné konferencie	6	JIŘINA PREKOPOVÁ:	
Naše pobočky	6	Pevné objatie – premieňa nenávisť do lásky....	11
Košice: V Dorke pracovali Arabely a Shrekovia ..	6	Vzdelávanie	13
Roztancované Košice	7	Rodinné skupinové konferencie	14
Bratislava: Vybavenie nízkoprahu	7	Školili sme zamestnancov	14
Trnava: Stretnutie náhradných rodičov	8	Rodinné skupinové konferencie –	
Centrum pre rodiny v Hlohovci je skutočnosťou ..	8	odovzdávanie skúseností.....	15
Dolný Kubín: Pobyť maloletých matiek	9		

Transformácia reedukačných centier

V spolupráci s Ústredím práce, soc. vecí a rodiny pracujeme na zmenách pre ostatné typy špeciálnych výchovných zariadení na výkon rozhodnutia súdov. Základnou zmenou bude prechod pod správu Ministerstva práce, soc. vecí a rodiny SR. Táto zmena by mala prispieť hlavne k zlepšeniu výchovných prístupov a metód. Snahou je aj zmena systému fungovania a základných úloh týchto zariadení. Prečo je transformácia potrebná hovorí riaditeľ Reedukačného centra v Záhorskej Bystrici, PhDr. Pavel Bryndzák.

Prečo je transformácia dôležitá?

Dôvod vidím hlavne v zmene vnímania resocializácie detí, mládeže v týchto zariadeniach. Resocializáciu v reedukačných centrách nemožno chápať len ako korekciu správania a nadobúdanie vzdelania. V resocializačnom procese detí v reedukačných centrách sa často zabúda aj na socializáciu - nielen vnútornú, v zariadeniach, ale aj na proces socializácie spojený s adaptáciou na vonkajší svet. Dôležité pre deti je budovanie zdravých vzťahov s rovesníckou skupinou, „opačným pohlavím“, biologickou rodinou a pod. V procese prevýchovy je dôležité zamerať sa na vzťahové a sociálne zázemie, ktoré vytvárame v týchto zariadeniach. Dôležitá je komplexná zmena vnímania vedenia „manažmentu“ reedukačných a diagnostických centier, smerom k zmene filozofie, a tou je rodina. Nemôžeme sa tváriť, že túto problematiku majú v starostlivosti sociálni kurátori na jednotlivých oddeleniach úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. Najväčším problémom sú vnútorné prekážky prameniace z našich zaužívaných stereotypov, možno aj slabej chuti spolupracovať. Nemožno zabúdať na vzdelávanie pedago-

gických a odborných, ale aj ďalších zamestnancov. Vzdelávanie by malo byť zamerané na sebaopoznávanie, komunikačné zručnosti, ako zvládať záťažové situácie, akými sú agresivita dieťaťa, či šikanovanie.

Čo všetko by malo prejsť procesom transformácie?

Časť odborníkov hovorí, že v systéme špeciálnych výchovných zariadení je prioritou vzdelávanie, druhá časť odborníkov tvrdí, že dôležitejšia je výchova. Mňa a kolegyne psychologičky z diagnostického centra zamrzelo, že v rozhovoroch sa často opomínal dôležitý pilier prevýchovného systému a tým je psychoterapia. Škola alebo výchova - tieto témy vyvolávajú v špeciálnych výchovných zariadeniach veľké diskusie zvlášť v tejto dobe, keď sa začalo naplňovať programové vyhlásenie vlády o prechode zariadení pre výkon rozhodnutia súdu z rezortu školstva do rezortu sociálnych vecí a rodiny. Často sa sám seba pýtam, či pri adolescentoch s vážnymi poruchami správania je dôležitá škola, ak nevedia komunikovať s rodinou, so svojim sociálnym prostredím. Myslím si, že prvoradá je spraviť z nich slušných ľudí, aby si vážili samých seba, svoju rodinu, začali dôverovať dospelým, ktorí ich často sklamali. A až následne je možné naštartovať vzdelávací proces. Je dôležité budovať odborný tím psychologov, liečebných a špeciálnych pedagógov. Trápi nás totiž aj to, čo by sme ešte mali urobiť pre naše deti, aby sa chceli vzdelávať. A čo s dieťaťom, ktoré sa rozhodne, že sa už nechce vzdelávať? Práve takéto dieťa nám často narúša systém práce, ovplyvňuje iné deti k záškoláctvu a k tomu sa potom neraz pridružia neskoré príchody domov, alkohol, užívanie marihuany či agresívne správanie.

Tomáš Cehlár

Nové číslo Mostov k rodine

Spoločnosť Úsmev ako dar spolu s Trnavskou univerzitou - Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce (detašované pracovisko Inštitút na ochranu práv dieťaťa a rodiny) začala v minulom roku vydávať odborný internetový časopis venovaný sociálnej práci s rodinou a dieťaťom. Prvé číslo časopisu **Mosty k rodine** vyšlo v septembri 2010, témou bola **Práca s pôvodnou rodinou**. Obsahoval príklady práce s rodinou v praxi detských domovov, diagnostických centier, neziskových organizácií, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

Ďalšie číslo vyšlo v decembri 2010, venovalo sa **Práci s deťmi s poruchami správania**. Obe čísla nájdete na www.mostykrodine.sk. V čísle je napríklad rozhovor s odborníkom na prácu s deťmi s poruchami správania **Doc. PhDr. Albinom Škovierom, PhD.**, príklady práce s deťmi a rodinami v špecializovanej skupine detského domova, v reedukačnom centre a v diagnostickom ústave. -r-

Vianočný koncert Úsmev ako dar

Tradične sa vianočný koncert koná v PKO, keďže však jeho osud bol minulý rok nejasný, koncert sa uskutočnil 3. decembra v šapitó na Tyršovom nábreží pri Divadle Aréna. **Slovenská televízia ho vysielala 26. decembra.**

Umelci prekvapili, keď spolu s deťmi z detských domovov zaspievali to, čo sme od nich ešte nepočuli - **Maroš Kramár zaspieval** s odchovankyňou detského domova **Silvou Kováčovou** pieseň od Desmodu a Zuzky Smatanovej **Pár dní**. **Tomáš Maštalír s Nikolou Karolovou** z detského domova Spišsky Štiavnik pieseň Mira Žbirku **V slepých uličkách**. **Tono Toráč** z detského domova s **Richardom Stankem** pieseň **Erosa Ramazzottiho**. Na koncerte vystúpili aj ďalší umelci - **Janko Kroner, Petra Polnišová, Mirka Partlová, Gabika Dzuríková, Ady Hajdu, Janko Slezák, Nela Pocisková, Martin Chodúr, Katarína Štumpfová a Matej Chren**, skupina **Fragile**, **Cigánski diabli**, **Jaro Bekr** a skupina **SPIN**.

Moderátori koncertu – zľava: Andrej Bičan, Iveta Malachovská, Vlado Voštinár, Katka Brychtová, Adela a Sajfa.

Keďže koncert sa konal v cirkusovom šapitó, prišiel aj kúzelník Jozef Talostan, brušná tanečnica a hltáči ohňa MARSI a DRAK a tanečníci ExtravaDansa.

Koncert moderovali **Adela Banášová, Andrej Bičan, Matej „Sajfa“ Cifra a Katari-na Brychtová.**

Cieľom koncertu je **zviditeľniť problematiku detí v detských domovoch a náhradných rodinách.** Na tohtoročnom koncerte sme hovorili najmä o potrebe pracovať s biologickými rodičmi detí v detských domovoch a o potrebe pomoci mladým dospelým. **-aha-**

Cenu dostala Adela

Na koncerte boli ocenení **Cenu Milana Rúfusa** tí, ktorí prispievajú k zlepšovaniu života detí a rodín.

Cenu za konkrétnu pomoc získal gréckokatolícky kňaz s manželkou. Rodina Repických prijala 5-člennú súrodeneckú skupinu z detského domova. **Cenu za systematickú pomoc dostalo mesto Dolný Kubín** za jedinečnú koncepciu pomoci rodinám v kríze. **Cenu za osvetovú pomoc získala moderátorka Adela Banášová**, ktorá už roky pomáha zviditeľňovať problematiku detí v detských domovoch. Adela tejto téme nielen prepožičiava svoju tvár či hlas, ona osudmi detí aj žije. Deti ju stretávajú na koncertoch, táboroch, prichádza za nimi do detských domovoch a osudy mnohých detí sleduje až do dospelosti. **-r-**

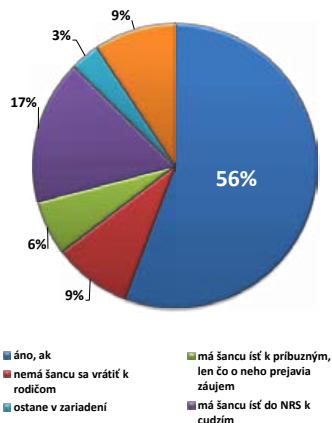
Unikátny výskum o rodinách

Spoločnosť Úsmev ako dar spolu s Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny uskutočnila už tretí výskum **OHROZENÁ RODINA III.** Výsledky potvrdzujú fakt, že až 56 percent detí by sa mohlo vrátiť z detských domovov k svojim rodičom, keby rodiny dostali potrebnú pomoc. Najčastejšie návratu bráni strata bývania rodičov, zlé hygienické či sociálne pomery rodiny. Úsmev ako dar predstavil výskum na tlačovej besede 29. novembra. Stretnutia s novinármi sa zúčastnili **štatná tajomníčka MPSVaR SR Lucia Nicholson** a **generálny riaditeľ ÚPSVaR MUDR. Ivan Juráš.**

Výskum potvrdil **zhoršujúcu sa sociálnu situáciu rodín, najmä problém bývania sa stáva vypuklejší.** Najohrozenejšie sú rodiny, kde sa o deti stará sama matka (40 percent vyňatých detí). Výsledky výskumu nájdete na našej stránke www.usmev.sk.

Andrea Hajdúchová

Šanca na návrat dieťaťa do rodiny 2010

Krizové stredisko na Ukrajine

V Sereďnom na Ukrajine otvorila v septembri Spoločnosť Úsmev ako dar Krízové centrum Panny Márie pre matky s deťmi.

Úsmev ako dar už 10 rokov realizuje na Zakarpatskej Ukrajine modelové projekty na pomoc deťom v ohrození. Vybudovali sme tu jeden z prvých detských domovov rodinného typu, v ktorom sa dvaja profesionálni rodičia starajú o 10 detí. Podľa tohto modelu dnes len na Zakarpatskej Ukrajine funguje tridsiatka domovov. Ako ďalší nevyhnutný krok sa ukázalo vybudovať centrum, v ktorom by sociálni pracovníci pomáhali rodinu chrániť pred rozpadom. V októbri prišli do centra prvé mamy s deťmi.

Centrum sme otvorili v spolupráci s rehoľnými sestrami z Congregatio Jesu, s Mukačevskou diecéznou charitou sv. Martina a s Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Vybudovanie centra podporili spoločnosti Generali Slovensko poisťovňa, a.s., aTRANSSERVIS, a.s. Košice a Farský úrad Kráľovnej pokoja v Košiciach. -r-

Stretnutie anjelov

Ďalších 85 dobrovoľníkov absolvovalo v septembri na Duchonke Anjelskú akadémiu. Anjeli si vypočuli prednášky odborníkov na témy ako asertivita, syndróm vyhorenia či profesionálne a náhradné rodičovstvo. Skúsali aj nové hry, ktoré môžu využiť počas táborov pre deti z detských domovov, náhradných rodín a rodín v kríze. Zaujala najmä prednáška náhradnej mamy o skúsenostiach s výchovou osvojených detí a spomienky na hier zase nočná hra na hviezdnu oblohu.

Anjelský program má už viac ako 20-ročnú tradíciu. Anjel je pre dieťa v detskom domove či v krízovej rodine kamarátom, dôverníkom, radcom v ťažkých chvíľach. -ah-

**Staň sa naším
dobrovoľníkom!**

Napíš na
info@usmev.sk

Odborné konferencie

Na jeseň minulého roka Úsmev ako dar opäť organizoval **regionálne odborné konferencie Mosty k rodine a konferenciu Mosty k sociálnoprávnej ochrane.**

Hlavnou témou V. ročníka regionálnych konferencií bolo **Kam kráča rodina v Európe a na Slovensku a ako jej vieme pomôcť.** Výsledky Hodnotiacej správy Rodina v Európe 2009 potvrdzujú, že Európa vymiera. Žiadna krajina EÚ nedosahuje hranicu 2,1 narodeného dieťaťa na jednu ženu vo fertilnom veku, ktorá je potrebná na prežitie spoločnosti. Absolútne najnižšia je pôrodnosť práve na Slovensku (1,25 dieťaťa na ženu).

Konferencie sa konali vďaka pomoci Európskej únie a štátneho rozpočtu SR na základe programu Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu 2010.

Konferencia Mosty k sociálnoprávnej ochrane sa uskutočnila 9.-10.11. 2010 **v Účelovom zariadení kancelárie NR SR v Častej-Papierničke. Na konferencii sme si pripomenuli 10. výročie systémovej transformácie detských domovov z internátnych na domovy rodinného typu. Mosty k rodine v roku 2011:**

4. 10. 2011 - Trnava

29. 9. 2011 - Nitra

27. 9. 2011 - Prievidza

7. 10. 2011 - Banská Bystrica

6. 10. 2011 - Dolný Kubín

13.10. 2011 - Prešov

11.10. 2011 - Košice

5.10. 2011 - Bratislava

-ah-

www.mostykrodine.sk

Košice: V Dorke pracovali Arabely a Shrekovia

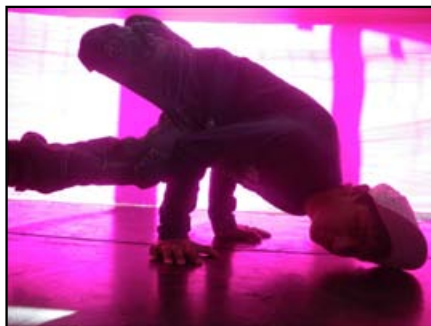
Počas dňa dobrovoľníctva - 10. septembra 2010, sa v Centre pre obnovu rodiny Dorca stretlo takmer 200 zamestnancov spoločnosti RWE IT Slovakia. Ich TEAM DAY mal unikátnu náplň. Po rozdelení do 10 tímov s názvami ako James Bond, Včielka Maja, Arabela či Jánošík za pol dňa zveľadili krízové centrum na nepoznanie. Po odchode „filmových hrdinov“ zostalo v Dorke nové detské ihrisko, dve átriá pripravené pre sušenie bielizne a na oddychovú zónu, vypratane a natreté podkrovie, vyžehlené kopy bielizne, vyčistený sklad a vymalované tri detské izby. Pomoc nebola len praktická, ale aj finančná v podobe zakúpeného materiálu. Počas dňa zamestnanci „prefúrikovali“ napr. 40 ton štrku a použili 250 litrov farby. „Ak by sme mali zrealizované práce urobiť svojpomocne, trvalo by nám to minimálne 5 rokov. Akcia bola skvele premyslená a atmosféra nezabudnuteľná. Ďakujeme,“ povedala Ing. Šuleková, riaditeľka Dorky. Pre svojich zamestnancov spoločnosť RWE IT Slovakia následne pripravila galavečer. O programe bolo rozhodnuté – premietanie filmov. Každý tím svoje doobedňajšie práce naráčal na kameru a poobede spracoval trojminútový dokument. Symbolického Oscara získali všetci. Podujatie kreatívne vymyslela a pripravila agentúra A&D Global Business Relations v spolupráci s prevádzkovateľom TV Naša. RWE IT Slovakia s.r.o. poskytuje služby so zameraním na oblasť informačných technológií.

-uadke-

**WWW.
CENTRUMDORKA.sk**

Roztancované Košice

Košická pobočka spoločnosti Úsmev ako dar realizuje projekt pod názvom: Tanec_communication! aj vďaka finančnej podpore Nadačného fondu Slovak Telekom, a.s. Nadácie Pontis.

Hlavnou aktivitou projektu bol viacdňový odborný tanečný tábor počas jarných prázdnin od 28.2. do 5.3.2011 pre 15 detí z detských domovov v Košickom kraji. Deťom sa pod vedením odborných tanečných lektorov a dobrovoľníkov podarilo nacvičiť choreografiu, s ktorou sa budú prezentovať na Najmilšom koncerte roka, prehliadke tvorivosti detí z detských domovov, organizovanom spoločnosťou Úsmev ako dar.

Odborný tanečný pobyt priniesol deťom nielen radosť z tanca a skvalitnenie tanečných schopností, ale najmä prehĺbenie pozitívneho vzťahu k sebe samým. Detskí tanečníci si medzi sebou vytvorili pekné kamarátske vzťahy založené na porozumení - možno práve prostredníctvom tanca, ktorý ich určitým spôsobom aspoň na istý čas spojil.

Cieľom celého projektu je dať deťom priestor na sebavyjadrenie, sebareflexiu a tvorbu neverbálneho tanečného odkazu.

Novovytvorená tanečná detská skupina s názvom "Stand - up dance" svojou choreografiou chce povedať len jedno: Všetci sme jedineční.

Touto cestou sa chceme poďakovať odborným tanečným lektorom: manželom Plačkovcom, ktorí nás vyzvali do sveta spoločenského tanca, Jarkovi Bryndzákovi, ktorí deťom ukázal základy ľudového tanca a v neposlednom rade lektorom z tanečnej street dance skupiny Outbreak, ktorí s deťmi nacvičili choreografiu.

Autor: Ing. Michaela Sabolová

Bratislava: Vybavenie nízkoprahu

Vďaka podpore nadačného fondu T-Mobile Slovensko, a.s. Nadácie Pontis sme vybavili nízkoprahoý klub Fun club v ubytovni Fortuna v bratislavskej Dúbravke knižkami, hračkami pre rozvoj osobnosti dieťaťa, zabezpečili materiál na voľnočasové aktivity a prístup na internet. Ďalší sponzori venovali korčule či bicykle.

Nízkoprahoý klub vo Fortune vedú dobrovoľníci a sociálni pracovníci Spoločnosti

I Naše pobočky

Úsmev ako dar. Názov Fun Club Fortuna vymysleli deti, ktoré ho navštevujú.

Aktivita v klube sú zamerané na rozvoj osobnosti a tvorivosti detí. V minulom roku deti absolvovali počítačový kurz, dobrovoľníci pre ne organizovali tvorivé dielne či karneval, v lete tábory. Prvý júlový víkend strávili rodiny z Fortuny pri Kunovskej priehrade a v auguste týždeň na Malinom Brde.

„Na táboroch pracujeme s deťmi v skupinách aj individuálne, prostredníctvom hier a ďalších aktivít sa snažíme podporiť ich sebaopoznanie a sebahodnotu. Orientujeme sa na motivačné a podnetové hry, aby sa deti snažili dosiahnuť v živote viac ako ich rodičia. S mamami hovoríme o význame rodinných tradícií a pravidiel, snažíme sa posilniť ich rodičovské zručnosti a odpovedať na otázky, ktoré si v oblasti výchovy detí kladú,“ hovorí Martina Kravárová, ktorá náš tím vo Fortune vedie.

-ah-

Trnava: Stretnutie náhradných rodičov

„Tento list píšeme po pobyte náhradných rodín v Modrovej, ktorý zorganizovala pani Pukancová. Chceli by sme poďakovať jej a Úsmevu ako dar. Veľmi nás teší, že cítime z Vašej strany záujem a podporu. Pomáha nám, keď si týmto spôsobom môžeme odovzdávať skúsenosti zo starostlivosti a výchovy detí, ktoré nám boli zverené,“ napísali nám pani Práznovská Vlasta s rodinou a Szárkanyiová Zuzana s rodinou.

„Bolo veľmi príjemné stretnúť v Modrovej ľudí s veľkým srdcom, otvoreným pre prijatie detí túžiacich po láske. Mohli sme načerpať silu jeden od druhého, podeliť sa so zážitkami a skúsenosťami, pretože nikto z nás nie

je dokonalý a potrebujeme poradiť a povzbudiť,“ napísali rodiny Večerková a Šišková.

Tábory pre náhradných a profesionálnych rodičov organizovali počas leta okrem trnavskej aj pobočky Prievidza, Košice, Prešov. —r—

Centrum pre rodiny v Hlohovci je skutočnosťou

O potrebe centra pre rodiny sa v Hlohovci hovorilo už dlhší čas. Dočkali sme sa. Na Dilongovej ulici v Hlohovci sa 1. apríla slávnostne otvorili dvere nového Centra pre rodiny. V budove bývalej škôlky budú môcť rodičia i starí rodičia plnohodnotne tráviť čas so svojimi ratolesťami, vnúčatami. Centrum pre rozvoj rodiny (CPRR) vzniká s významnou pomocou mesta Hlohovec.

„Centrum bude nepochybne pre naše mesto prínosom, priestor na realizáciu si v ňom nájdu mnohé cieľové skupiny. Pripravujeme rekreačno-vzdelávacie pobyty pre rodiny s deťmi, programy pri príležitosti rôznych sviatkov, zaujímavé kurzy, bábkové divadlo a v neposlednom rade i stretnutia náhradných rodín. Nezabudneme na mamičky na materských dovolenkách, ktoré nemajú v Hlohovci veľa možností podeliť sa so svojimi zážit-

kami a skúsenosťami,“ pripomenula jedna zo zakladateľiek centra Anna Janičková.

Okrem oddychových programov ponúkne pobočka spoločnosti Úsmev ako dar aj možnosti vzdelávania, školenia rodičov a detí za odbornej pomoci pediatra, logopéda či homeopata. Rodičia získajú cenné rady ako napríklad zvládnuť nepokojné a hyperaktívne deti, ako správne podať vieru v rodine i tradície manželstva. Dvere budú otvorené aj pre nastávajúce mamičky a oteckov, aby čo najlepšie zvládli príchod malého člena do rodiny.

Ďakujeme partnerom, vďaka ktorým sa stáva Centrum pre rodiny v Hlohovci skutočnosťou: Domoss Piešťany, Frašťácke noviny, Farby, laky – Ing. Sedláček, Milan Košťál – MILMARK, Stolárstvo Pavol Benčík Hlohovec, Jaroslav Šusta – žalúzie a rolety, Farby, laky LIPTÁK, Papier Centrum Hlohovec, Stolárstvo Janička, Leopoldov, Duo Creative Hlohovec, Stolárstvo Miroslav Začko Hlohovec, Odborné učilište internátne Hlohovec – riaditeľka Mgr. Zuzana Tomšíková, Studio LIFE SK s.r.o. Hlohovec, RETIC, s.r.o. Nové Sady. -aha-

Dolný Kubín: Pobyt maloletých matiek

Dolnokubínska pobočka myslela v lete aj na maloleté matky. V auguste pre ne spolu s ÚPSVaR Liptovský Mikuláš zorganizovala víkendový pobyt. Odborníci pripravili zaujímavý program zameraný hlavne na overenie zručností získaných z predchádzajúceho podujatia a na dotvorenie individuálnych plánov pre matky. Nechýbali aktivity na podporu hry matky s dieťaťom a na prehĺbenie ich vzájomného vzťahu. Večer bol venovaný hygiene detí.

Maminy zaujala prezentácia pediatra MUDr. Naďa s názvom „Čo potrebujú naše deti“, zameraná na pohybové zručnosti, ktoré by mali deti v istom veku zvládať, na hygienu ale aj na hry či jedlo vhodné pre deti. Matky s deťmi absolvovali aj aquaterapiu. Všetci spoločne si varili guláš, okrem chutnej večere a spoločnej zábavy slúžila táto aktivita aj na overenie si zručností matiek. -r-

Prievidza: Úsmev Cup

V sobotu 27. novembra 2010 sa v City Aréne v Prievidzi odohral historicky prvý ročník futbalového turnaja usporiadaného Úsmevom ako dar s názvom „Úsmev Cup“.

Podujatia sa zúčastnili štyri tímy detí z detských domovov, a to z Trenčína, Handlovej, Kremnice a Domaniže. Zápasy boli kvalitné, nechýbala rivalita a našlo sa aj pár zákrokov, ktoré musel riešiť rozhodca. Atmosféru dopĺňalo povzbudzovanie z hľadiska. Z víťazstva sa nakoniec tešila Kremnica, ktorá vo finále porazila Domanižu tesne 1:0 a odniesla si domov nádherný pohár, ktorý ale bude musieť o rok obhajovať. Najhlavnejšie z celého podujatia bolo to, že deti boli šťastné, že si mohli zahrať na palubovke City Arény v Prievidzi.

Andrej Gilan

Nitra: Vysokoškooláci pre Úsmev

V dňoch 18.10.-20.10.2010 sa na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnila zbierka Spoločnosti Úsmev ako dar: „Daruj a budeš obdarovaný“. Prispievatelia si odniesli krásne pohľadnice a pocit, že aj ich príspevok pomôže pri aktivitách na pomoc ohrozeným deťom. V priebehu troch dní sa podarilo vyzbierať 241,33 €. Ďakujeme. -r-

Banská Bystrica: Vianočný víkend

Pre deti, ktoré nemali možnosť odísť z detského domova k rodičom, príbuzným alebo k vychovávateľom ani počas Vianoc zorganizovala pobočka Úsmevu ako dar víkendovku. Toto podujatie má už päťročnú tradíciu. Dni 26. – 29. decembra strávilo 16 detí vo veku 6–18 rokov na Králikoch, kde si spolu s pracovníkmi pobočky zdobili stromček, varili vianočnú kapustnicu, zdobili perníky, rozbaľovali darčeky, ale aj stavali snehulíkov, sánkovali a guľovali sa. Na Králiky prišli deti z Detského domova Valaská a z krízového strediska v Lučenci. –r-

Európska sociálna cena poputuje tento rok práve „Úsmevu“

Hostia z Nemecka nám priniesli nečakanú správu. Na centrále Spoločnosti priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar v Bratislave sme zažili 16. marca t.r. veľmi mi-

lu návštevu z Nemecka. Navštívili nás členovia výboru pre udeľovanie Európskej sociálnej ceny – na čele s jeho prezidentom Petrom Schönerom a členkami p. Gerdou Taube a p. Annelene Adolphs.

Na tomto stretnutí, kde nechýbal ani predseda spoločnosti Jozef Mikloško a zamestnanci i niekoľkí členovia organizácie, nám nemeckí hostia tľmočili, že sa rozhodli udeliť spomínané prestížne ocenenie tento rok práve „Úsmevu“ – za všetko, čo naša organizácia robí v sociálnej a charitatívnej oblasti, v pomoci ľuďom-deťom i rodinám. O činnosti Úsmevu ako dar sa nemeckí hostia dozvedeli najprv od slovenského konzula v Nemecku a prišli sa aj sami presvedčiť, ako vyzerá naša činnosť v praxi. Spolu s J. Mikloškom navštívili aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave. Európsku sociálnu cenu si prevezmeme v októbri t.r. Bude však, možno povedať, symbolicky korunovať práve dvadsaťročnú činnosť všetkých „úsmevákov“, ktorú si slávnostným programom radi pripomenieme v septembri t.r. –ae-

Zľava: Gerda Taube, Jozef Mikloško, Peter Schöner, Daniel Mikloško a Annelene Adolphs.

Pevné objatie – premieňa nenávisť do lásky

Česko-nemecká psychologička, zakladateľka a propagátorka Terapie pevným objatím JIŘINA PREKOPOVÁ uchvátila svojim rozprávačským umením publikum na konferencii Mosty k sociálnoprávnej ochrane, ktorú každoročne organizujeme v Papierničke. Poslucháči nechceli ani prestávku, takže pani Prekopovej zostal čas len na niekoľko otázok. Zvyšok rozhovoru sme spracovali podľa jej prednášky, niektoré odpovede sme použili s povolením redakcie Zdravotníckych novín, ktorým poskytla rozhovor.

Ako si spomínate na začiatok osudového stretnutia - vy a pevné objatie?

V Nemecku som sa starala o autistického chlapca Róberta, vypracovala som pre neho špeciálny terapeutický koncept a fotografiami dokazovala, ako sa chlapec rozvíja. Tento koncept ma preslávil, no nebolo to pevné objatie. Celý postup bol veľmi nežný. Róbert mal napríklad rád guľaté žiarivé veci, tak som jeho mame odporučila obaliť si okuliare alobalom. Strieborné kruhy chlapca fascinovali, tak sa pozeral mame do očí. Róbertova rodina sa však zoznámila s profesorom etológie a nositeľom Nobelovej ceny Nikolaasem Tinbergenem, keď v Nemecku prednášal. On s manželkou naviedli Róbertovu mamu na pevné objatie Róberta. Mama mi potom rozprávala, že to bol hrozný pocit, pritlačila ho, chlapec sa vzpíeral, kričal a ona si hovorila: „Preboha, prečo som len Prekopovú neposlúchla. Toto by mi určite zakázala...“ Samozrejme, že by som jej to zakázala, veď to je násilie. Ja som však k nim prišla až po týždni a videla som, že Róbert dosiahol po týždni, počas ktorého ho mama denne pevne objímala, viac ako po roku a pol mojej terapie.“

A to vás presvedčilo.

Stal sa ešte jeden zážitok, ktorý ma presvedčil. Vracala som sa z práce, bolo veľké teplo, šoférovala som v aute, ktoré nemalo klimatizáciu, pomaly pancierové auto, ktoré mi kúpil manžel, pretože si myslel: žena – potrebuje bezpečné auto. Už v tom aute som sa na neho hnevla a hnev rástol, keď mi doma povedal, že kúpil telacie a môžem urobiť teplú večeru. Penila som - spotená a unavená mám ešte variť? Manžel prišiel ku mne, objal ma a ja som vybuchla: „Nechaj ma na pokoji.“ Nenechal sa zahnať a pritisol ma k sebe. Kričala som, aby ma okamžite pustil, že sa obaja potíme. Vyhlásil, že ma nepustí, kým sa nevykričím.

„Už nekričím, tak ma pust“, bránila som sa. „Pustím ťa, keď ti bude dobre,“ povedal. „Mne už je dobre, pusti ma.“ „Nepustím ťa, kým nám obom nebude dobre.“ Vtedy som pochopila, že ma má rad, aj keď blbnem. A že to je význam pevného objatia. Manžel nebol psychoterapeut, bol povoláním eko-

Pre mladú ženu muselo byť ťažké nemôcť vykonávať svoju profesiu.

„Naopak, boli to plodné roky. Poznávala som všetko možné. Čistila som záchody, balila balíky, pracovala v JRD a robila som aj operátorku na železnici. Takú, ktorá hlási „vlak do Olomouce odchádza zo štvrtej koľaje.“ Všetko som robila rada a vždy som to brala ako hru. Hrala som sa na úžasnú telegrafistku, na úžasnú upratovačku. Rok som dokonca pracovala na horskej chate v Jeseníkoch.“

nóm, bol však pevný objímač. Takto napríklad držal celú noc vo väzení zúfaleho kamaráta, ktorý chcel spáchať samovraždu. Až sa z toho zúfalstva vyplakal. Keď som sa ho neskôr pýtala, ako na to prišiel, povedal, že to robil jeho dedo. Pevné objatie je stará zabudnutá vec.“

Váš manžel bol väznený, vy ste sa mohli venovať psychológii tiež až po emigrácii do Nemecka. Napadne vám niekedy ako by vyzeral váš život, keby ste neemigrovali?

„Neuvažujem tak, som presvedčená, že všetko je vedené Duchom svätým a ja sa len prispôsobujem.“

Prečo ste vlastne v Československu nemohli vykonávať profesiu?

„Kritizovala som komunizmus a vtipkovala na účet režimu. Keď si ma eštebáci predvolali, mali zoznam udaní, dokonca od mojich priateľov.“

Čítala som reakcie žien, najmä mamičiek detí, ktoré mali afekty. Veľmi si pochvalovali pevné objatie, mnohé tvrdili, že stačilo jedno objatie a správanie detí sa zmenilo. Je to také jednoduché?

„Záleží od problému, vezmime si prípad prvorodeného dieťaťa, ktoré žiarli na mladšieho súrodenca a má pocit, že mladší je viac ľúbený. Vidí, že jeho mama chváli vtedy, keď mladšieho nebije a chráni ho, no to nie je prejav lásky. Keď tohto staršieho potom mama vezme do náručia, vníma, že je konečne zase samo v maminom náručí a ak mu ešte mama pomôže vyjadriť jeho bolesť, povie mu – ty máš asi strach, že máme tvojho brata radšej.“ Áno,“ plače staršie dieťa a mama mu hovorí: „Ty si náš prvý a toto miesto ti nikto nevezme, nemusíš si ho zaslúžiť tým, že si dobrý, pre nás si prvý.“ V takomto prípade môže pomôcť prvé objatie. Samozrejme, je dobré, keď mama berie dieťa do náručia častejšie. V prípade malého tyrana, ktorý je ne-

ustále agresívny, však musíme objatie opakovať, kým sa nepodarí zmeniť vládu v rodine, kým si uvedomí, že je dieťa a smer určujú rodičia.“

V minulosti rodičia ukazovali, kto určuje v rodine smer nie objatím, ale skôr zachom. Dnešní rodičia, možno aj preto, takúto výchovu odmietajú. Deti majú voľné hranice, ako však spoznať, že sú voľné až príliš?

„Rodič musí byť empatický voči dieťaťu, musí vycítiť, čo mu robí dobre a musí mu umožniť robiť to, čo má rado, pretože to je najlepšia energia pre učenie, pre jeho pokroky. Rodič nemôže dieťa nútiť - chod' na balet, lebo mne sa balet páči. Dieťa potrebuje voľnosť pre seba, ale musí rešpektovať pravidlá, ktoré platia pre rodinu. Ak celá rodina sedí pri obede a rodičia tieto pravidlá plnia ako vzor, dieťa nemôže behať pri obede okolo stola.“

Na Slovensku budeme mať tento rok prvé vyškolené terapeutky pevného objatia. Kde už takyto terapeuti sú?

„Sama sa čudujem, ale pevné objatie ako terapia sa uchytilo v južných krajinách, ako Rakúsko, južné Nemecko, Grécko, Taliansko, Rusko, Ukrajina, tu majú ľudia väčšie pochopenie pre myšlienku, že lásku treba dávať celým telom. Tu človek, ak má trápenie, hľadá iného, v ktorého náručí by s vyplakal. V Severnej Amerike nemáme ani jednu terapeutku či terapeuta. Severná Amerika sa riadi rozumom, je technickou, bohatou krajinou.“

Máme však inštitúty v Južnej Amerike, vo Venezuele, Chile, Uruguaji, v Peru... V týchto krajinách žijú ľudia s inou mentalitou, iná je aj klíma. Terapii sa tiež darí v krajinách, kde ľudia vyznávajú prevažne katolícke náboženstvo, evanjelici žijú hlavou, ich viera,

to je Písmo. Katolícka viera, to je eucharistia, premieňanie. A premieňanie to je ústredná téma pevného objatia. Premieňa sa smútok do radosti a nenávisť do lásky v jednom objatí.“

Najčastejšie sa v prípade terapie pevným objatím hovorí o deťoch, používa sa však aj pri dospelých?

„Ak majú muž a žena konflikty, ktoré sa nedajú zvládnuť slovami, alebo ich nezvládli slovami zväčša, narástla v ich vzťahu nenávisť a sklamanie. Tu je potrebné pevné objatie, aby obaja vyjadrili svoje pocity a zhodli sa - nejdeme od seba skôr, než sa nenávisť premení v lásku.“

Odporúčate pevné objatie aj v oblasti, v ktorej pracujeme – v náhradnej starostlivosti?

„Práve v tejto oblasti je veľmi dôležité, aby deti pocítili lásku.“

Andrea Hajdúchová a Alice Liznerová

Úsmev ako dar má terapeutku

Výcvik Terapie pevným objatím absolvovala aj Katarína Gromošová, náhradná mama a psychologička Úsmevu ako dar z Prešova.

„Terapia pevným objatím sa mi zdala veľmi vhodná práve pre deti, ktoré nemôžu vyrastať so svojimi rodičmi,“ hovorí Katka. Využitie terapie vidí najmä pri liečbe vzťahu detí vyrastajúcich v domovoch s vlastnými rodičmi a pri vytváraní vzťahov detí s náhradnými rodičmi.

Rodinné skupinové konferencie

Aj v priebehu roka 2010 realizovala Spoločnosť Úsmev ako dar Rodinné skupinové konferencie (RSK). Vďaka podpore z Fondu sociálneho rozvoja sme zorganizovali tri RSK v každej pobočke (Bratislava, Trnava, Prievidza, Nitra, Dolný Kubín, Banská Bystrica, Prešov a Košice).

Konferencie sú efektívnym nástrojom sociálnej práce, osvedčili sa aj ako nástroj na predchádzanie vyňatiu detí do detských domovov. resp. na návrat detí z domovov do rodín. Potvrdila to aj naša prax, pre nedostatok priestoru uvádzame len dva príklady:

V prípade rodiny P. bolo päť detí vo veku 4, 8, 9, 11 a 17 vyňatých do Detského mestčeka v Zlatovciach. Rodičia mali o deti záujem, pravidelne ich navštevovali, dôvodom vyňatia bola zlá ekonomická situácia rodiny. S blízcimi sa prázdninami mali rodičia záujem zobrať deti k sebe. Rozdielne miesto výkonu práce rodičov a malý okruh priateľov sťažovali situáciu. Rodičia si práve našli prácu a museli riešiť, kto sa o deti postará, keď nebudú môcť byť s nimi. Účastníci RSK sa dohodli, kedy budú deti s rodičmi a kedy u príbuzných. Pri návšteve referentky v rodine boli deti veľmi šťastné. Podobná bola situácia rodiny V.. Rodičia stratili bývanie a päť detí putovalo do Detského domova Štós. Sociálne pracovníčky detského domova oslovili Úsmev ako dar, aby hľadal spôsob ako vrátiť deti do rodiny, pretože sledujú dobrý vzťah matky a detí. Účastníci RSK v hľadali odpoveď na otázku, ako zabezpečiť zatiaľ aspoň návštevy detí u rodičov. Členovia širokej rodiny si dohodli plán, vďaka ktorému mohli deti tráviť víkendy s rodičmi a prespávať u širšej rodiny, keďže bytové pomery rodiny V. neumožňujú nocľah detí (vrátnica starej firmy bez vody a elektriny).

Andrea Hajdúchová

Školili sme zamestnancov

Vďaka odborníkom na prácu s deťmi, s rodinami v kríze a s náhradnými rodinami sa nám **podarilo v roku 2010 zabrániť vyňatiu 84 detí z pôvodných rodín a 24 detí vrátiť z detského domova do pôvodnej rodiny.**

Títo odborníci, ale aj ďalší zamestnanci Úsmevu ako dar absolvovali v čase od 1. januára 2009 do 30. novembra 2010 viacero školení, najmä **manažérske, fundraisingové, ekonomické**, ale aj školenia, na ktorých sa **oboznámili s inovatívnymi prvkami v sociálnej práci, používanými zatiaľ najmä v zahraničí.** Ide najmä o využívanie Rodinných skupinových konferencií pri práci s rodinami, ale aj o nadstavbové moduly programu PRIDE, ktorý slúži na prípravu náhradných rodičov pre deti z detského domova.

Úsmev ako dar každoročne prostredníctvom programu PRIDE pripraví takmer stovku náhradných rodičov. Vďaka školeniam odborníkmi americkej organizácie Child Welfare League môžu dnes tréneri Úsmevu ako dar pripraviť náhradných aj profesionálnych rodičov tiež na **špeciálnu starostlivosť o deti, ktoré prežili sexuálne zneužívanie, vážne zanedbávanie, šikanovanie, stretli sa so závislosťami** na alkohole či drogách.

Projektu „Komplexné vzdelávanie vedúcich pracovníkov a odborných pracovníkov regionálnych pobočiek Úsmevu ako dar“ sa realizoval v siedmych krajoch: Trnavský, Nitriansky, Trenčiansky, Banskobystrický, Žilinský, Košický a Prešovský. Výška nenávratného finančného príspevku bola 139 275,33 eur.

-haj-

Rodinné skupinové konferencie – odovzdávanie skúseností

V rámci spolupráce s neziskovými organizáciami pracujúcimi v sociálnej sieti pobočku Košice oslovila p. PhDr. Eva Litavská – Miesto pod slnkom s prosbou priblížiť špecifický model sociálnej práce – Rodinné skupinové konferencie (RSK).

Dňa 31.marca 2011 sme v ich domovských priestoroch na Hlavnej ulici v Košiciach odprezentovali požadovanú prednášku a podelili sa o praktické skúsenosti, ktoré sme získali počas minuloročného projektu realizovaného v spolupráci s Fondom soc. rozvoja. Terénnych soc. pracovníkov sme zahrnuli odbornými informáciami; záujem o predkladanú problematiku sa prejavil aj v ich otázkach, na ktoré sme sa snažili uspokojivo zodpovedať v závere stretnutia.

RSK sa nepovažuje za metódu soc.práce, ale za špecifický prístup v soc.práci, ktorý spočíva v spôsobe alebo možnosti zainteresovať do problému klienta celú širšiu rodinu. Rodina sa vďaka svojmu vnútornému zväčšiu ukrytému potenciálu zmobilizuje a pomôže na určitej životnej ceste jednému svojmu členovi zvládnuť alebo vyriešiť istý problém.

Klient v prvom rade súhlasí, aby sa jeho širšia aj užšia rodina spoločne stretla. Koordinátor sa skontaktuje s príbuznými za účelom zvolania stretnutia a predstrie im problém, ktorý je dôvodom stretnutia. Na samotnom stretnutí RSK už je všetko ďalšie riešenie problému/ov v kompetenciách rodiny, ktorá si vytvára plán. Tento plán realizujú tí členovia rodiny, ktorí sa ponúkli konkrétne niečo urobiť, tzn. že širšia rodina svoj „o pomoc žiadajúci“ článok rodiny podporí a bude sprevádzať, čo je vzhľadom na citové väzby v rodine, ich predošlé skúsenosti, pocit zodpovednosti, spolupatričnosti

ti – iný druh pomoci, ktorý možno charakterizovať už nie ako klasickú sociálnu prácu ale „socio-rodinnú prácu“, rodinnú výpomoc.

Sila v stretnutí sa širšej rodiny spočíva v potenciáli a v schopnostiach, ktoré si rodina dokáže sprostredkovať a odovzdať – záujem jedného o druhého, pocit empatie, účasť, spolupatričnosti, ochota pomôcť, poradiť, schopnosť odpúšťať a začínať odznova – dôvodom sú (nielen, ale hlavne) citové väzby, ktoré v jej členoch ostávajú, aj keď sa vzťahy niekedy naštárbia. Láska je (resp. mala by byť) tým základným aspektom, ktorý robí rodinu výnimočnou a skutočnou rodinou.

RSK je spôsob, akým je možné ozdravovať naše rodiny vrátením sa k trvalým a skutočným hodnotám rodiny a hlbokému zmyslu jej poslania.

PaedDr. Ivona Hološová

**Za spoluprácu pri tvorbe
Informačného spravodaja ďakujeme:**

maclix

Spoločnosť priateľov detí z detských domovov
Úsmev ako dar
Kontakt: SPDDD Úsmev ako dar, Ševčenkova
21, Bratislava 851 01
Tel./fax: 02/63 81 52 08-9, IČO: 173 165 37,
číslo účtu: 4040 029 - 105/3100
e-mail: info@usmev.sk, www.usmev.sk
Zodpovedný za vydanie: Mgr. Tomáš Cehlár –
marketingový manažér, cehlar@usmev.sk

2011 – 1000 ks, ISSN: 1337-2726

Ďakujeme celoslovenským partnerom:

Ďakujeme regionálnym partnerom za Košickú pobočku:

Ďakujeme regionálnym partnerom za pobočku v Nitre:

Ďakujeme regionálnym partnerom za pobočku v Prievidzi:

Ďakujeme regionálnym partnerom za pobočku v Trnave:

Ďakujeme regionálnym partnerom za pobočku v Dolnom Kubíne:

Ďakujeme všetkým
naším ďalším partnerom,
spolupracovníkom,
dobrovoľníkom a anjelom,
vďaka ktorým môžeme
naplňovať naše motto ... aby
každé dieťa malo rodinu.